

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/81/2016
Identifikačné číslo spisu:	1111242594
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111242594.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N., bývajúcej v Z., zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom so sídlom v Bratislave, Rožňavská 2, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave Štúrova 2, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 10 C 38/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 21. augusta 2014 sp. zn. 4 Co 248/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 21. júna 2012 č. k. 10 C 38/2012-50 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 300,- eur s 9 % úrokom z omeškania ročne od 26. augusta 2011 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 3 ods. 1 písm. d/, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. f/, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, 3 a 5 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov a vecne tým, že bola preukázaná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a nemajetkovou ujmovou žalobkyne. Dospel k záveru, že k nesprávnemu úradnému postupu Okresnej prokuratúry v Považskej Bystrici došlo, prieťahy v konaní, ktoré boli spôsobené už nemožno odstrániť, za primerané možno považovať morálne zadosťučinenie vo výške 300,- eur a vo zvyšku žalobu zamietol. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

2. Na dovolanie žalobcu i žalovanej Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 21. augusta 2014 sp. zn. 4 Co 248/2012 rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej výrokovej časti potvrdil a vo vyhovujúcej výrokovej časti zmenil tak, že žalobu zamietol, žalovanej náhradu trov prvostupňového konania nepriznal

a nepriznal jej ani náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa v konaní nepreukázala, že v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresnej prokuratúry Považská Bystrica došlo k značnej miere k zníženiu jej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti a negatívnym následkom v jej súkromnom živote a spoločenskom uplatnení a teda žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno. Z týchto dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a v napadnutej vyhovujúcej časti podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu zamietol. Vzhľadom k tomu, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti, rozhodol aj o zmene výrokovej časti rozsudku o náhrade trov konania. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že v konaní došlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako aj rozhodnutie prvostupňového súdu) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa názoru dovolateľky odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o jej dovolaní svojvoľne, arbitrárne, formalisticky a bez vysvetlenia opomenul pre ňu priaznivú judikatúru, preto je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. V dovolaní ďalej namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, keď odvolací súd dospel k záveru, že v dôsledku nesprávneho úradného postupu nepreukázala zníženie jej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti. Súdu prvej inštancie vytýkala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považovala za neprimerane nízku. V dôvodoch dovolania poukazovala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky a rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva, týkajúce sa odškodňovania nemajetkovej ujmy za prietahy v konaní.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako oneskorene podané.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z.z., ďalej len „C.s.p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie v prejednávanej veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“). Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C.s.p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1, 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C.s.p.).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny

poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákona [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 ods. 1 O.s.p.).

9. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

10. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

11. Odvolací súd napadnutým rozsudkom v podstate rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti potvrdil a zmenil ho v časti 300,- eur s 9 % úrokom z omeškania ročne od 26. augusta 2011 do zaplatenia, v ktorej časti žalobu zamietol (posudzujúc vec z hľadiska obsahového). Keďže žalobkyňa napadla rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu, dovolací súd sa zaoberal dovolaním žalobkyne tak voči potvrdzujúcej, ako aj voči zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu.

12. Pokiaľ ide o dovolanie žalobkyne podané proti potvrdzujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že je napadnutý taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobkyne voči potvrdzujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (procesne) prípustné.

13. K dovolaniu žalobkyne podanému voči zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že z hľadiska legislatívno-technického bol v § 238 O.s.p. zvolený taký spôsob vyjadrenia prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, so zreteľom na ktorý je zrejmé, že ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. je [špeciálnym (v zmysle konkrétnejšom)] ustanovením, ktorého aplikácia má v zmysle právneho princípu „lex specialis derogat legi generali“ prednosť pred (všeobecnejšími) ustanoveniami § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. V nadväznosti na to treba konštatovať, že ak výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedené v § 238 ods. 5 O.s.p., je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

14. V preskúmvanej veci bola žaloba podaná 14. decembra 2011; v deň jej podania určovalo výšku minimálnej mzdy ustanovenie § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 408/2010 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto ustanovenia minimálnu mzdu na rok 2011 predstavovala suma 317,- eur. Trojnásobok tejto sumy je 951,- eur.

15. Pokiaľ ide o samotnú istinu, žalobkyňa sa v konaní domáhala zaplatenia 6 000,- eur s príslušenstvom, pričom súd prvej inštancie žalobe v časti 300,- eur vyhovel a vo zvyšku žalobu

zamietol. Odvolací súd zmenou prvostupňového rozhodnutia úplným zamietnutím žaloby rozhodol o peňažnom plnení 300,- eur. Dovolanie žalobkyne voči zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu teda smeruje proti rozhodnutiu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy (300,- eur < 951,- eur). Dovolanie žalobkyne preto nie je v zmysle § 238 ods. 5 O.s.p. procesne prípustné ani proti zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu.

16. Dovolanie žalobkyne (voči potvrdzujúcej a zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu) by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd neprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

17. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

18. Žalobkyňa poukazovala vo svojom dovolaní, že konanie je zaťažené vadou, ktorá bola uvedená v § 237 ods. 1 pod písm. f/ O.s.p., jej existencia však nevyšla v dovolacom konaní najavo.

19. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závažný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov.

20. Pokiaľ žalobkyňa spájala odňatie možnosti konať pred súdom s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu (podľa jej názoru) je nedostatočne odôvodnené, dovolací súd uvádza, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdom Slovenskej republiky č. 1/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety. Dovolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlil v odôvodnení. Žalobkyňa preto nedôvodne argumentuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedôvodné.

21. Žalobkyňa napokon tvrdila, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

22. Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

23. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie vecí je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia žalobkyne boli opodstatnené, ňou uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. V preskúmvanej veci o takýto prípad nešlo.

24. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako procesne neprípustné odmietol.

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.